ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні

Період моніторингу:
Грудень 2025 року

Випуск № 97
Січень 2026



ІЕД

Шановні читачі!

Перед Вами черговий випуск Інформаційного бюлетеня «Моніторинг сприяння торгівлі в Україні», продукт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.

Ми прагнемо надати Вам найсвіжішу та найбільш актуальну інформацію стосовно стану реалізації митної реформи та впровадження заходів сприяння міжнародній торгівлі в Україні. Тому для нас дуже важлива Ваша думка, відгуки та побажання щодо комунікаційних зв'язків та методів надання інформації на адресу: customs@ier.kyiv.ua

Зміст

Нормативно-правові акти, що набрали чинності **4**
Уряд запровадив порядок моніторингу сертифікатів походження на експорт окремих видів агропродукції 4
Уряд продовжив заборону на імпорт товарів з росії ще на 1 рік 5
Запроваджено цифрові рішення для контролю в морських портах 5
Новини **6**
За шість років 110 підприємств отримали статус АЕО 6
Черговий крок з цифровізації митного оформлення 6



Уряд запровадив порядок моніторингу сертифікатів походження на експорт окремих видів агропродукції

Постанова Кабінету Міністрів України від 3 грудня 2025 р. № 1570 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу відповідності інформації, що міститься в експертних висновках про походження товару, виданих Торгово-промисловою палатою України або регіональною торгово-промисловою палатою, відомостям, що містяться в інформаційно-комунікаційній системі «Державний аграрний реєстр»

Порядок визначає механізм проведення моніторингу відповідності інформації, що міститься в експертних висновках про походження товару, виданих ТПП України або регіональними ТПП, відомостям, що містяться в інформаційно-комунікаційній системі «Державний аграрний реєстр».

Метою проведення моніторингу є створення умов для унеможливлення зловживань та порушень законодавства під час експорту сільськогосподарської продукції, що класифікується за кодами 1201 та 1205 згідно з УКТЗЕД, у частині звільнення від сплати вивізного (експортного) мита, передбаченого статтею 1-1 Закону України «Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур».

Сільськогосподарські товаровиробники, які мають намір експортувати власно вирощені окремі види товарів або продати їх сільськогосподарському кооперативу, членом якого вони є, для подальшого, мають бути зареєстровані в інформаційно-комунікаційній системі «Державний аграрний реєстр» та набути статусу користувача зазначеного Реєстру.

Порядок визначає режим здійснення моніторингу даних про походження товарів (зокрема зернових і олійних культур) у державному реєстрі. Встановлено вимоги для товаровиробників, які експортують власно вирощену продукцію. Регламентовано обмін даними між органами влади, ТПП та Держмитслужбою для перевірки достовірності інформації у висновках ТПП.

Джерело: https://surl.li/lfxpla



Уряд продовжив заборону на імпорт товарів з росії ще на 1 рік

Постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2025 р. № 1707 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1147»

Постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2025 р. № 1706 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. N 1146»

Уряд у черговий раз продовжив на один рік - до 31 грудня 2026 року заборону на ввезення в Україну товарів, що походять з росії. Перелік таких товарів був затверджений постановою Уряду 30 грудня 2015 року № 1147, і періодично оновлюється.

Крім того, іншою постановою № 1706 від 24 грудня 2025 року до 31 грудня 2026 року Уряд продовжив дію підвищених ставок ввізного мита щодо імпорту товарів, походженням з росії.

Кожний рік з 2015 року Уряд України продовжує відповідні заходи, але було б більш оптимальним заборонити імпорт товарів з росії безстроково, замість того, щоб продовжувати їх дію щорічно.

Джерело: https://surl.li/ofavgz

Запроваджено цифрові рішення для контролю в морських портах

Наказ Державної митної служби України від 22 грудня 2025 року № 187 «Про затвердження Специфікації структури та формату електронних повідомлень для обміну даними між Держмитслужбою та портовими операторами щодо суднозаходів»

Держмитслужба України спільно з Адміністрацією морських портів України завершили тестування оновленого формату інформаційного обміну щодо суднозаходів. Проведені випробування підтвердили технічну готовність державних інформаційних платформ працювати в режимі реального часу та заклали підвалини для глибшої інтеграції цифрових сервісів у сфері морської логістики.

Завершене тестування дозволяє посилити синхронізацію інформаційних систем державних органів, забезпечуючи цілісний і безперебійний обмін даними між усіма учасниками контролю. Це, у свою чергу, унеможливлює дублювання при ручному введенні даних, мінімізує ризик помилок та скорочує час проходження формальностей.

Впроваджувана взаємодія створює підвалини для більш зручного, швидкого та прогнозованого сервісу для учасників портового співтовариства, а також слугує основою для подальшого розвитку автоматизації логістичних процесів у морських портах України.

Серед ключових ефектів зміцнення прозорості та підзвітності, підвищення пропускної спроможності портів, оперативна координація між державними органами та підготовка української інфраструктури до впровадження сучасних європейських стандартів управління суднозаходами.

Завершений етап тестування є частиною програми цифрової трансформації митних процедур, що передбачає перехід від застарілих паперових журналів до високошвидкісних електронних реєстрів, інтегрованих у національні та міжнародні системи даних.

Джерело: https://surl.li/cmanpv

За шість років 110 підприємств отримали статус АЕО

Підприємства зі статусом Авторизованого економічного оператора (АЕО) користуються низкою переваг під час переміщення товарів у міжнародних ланцюгах постачання, зокрема мають доступ до спрощених митних процедур.

АЕО це підприємство, яке пройшло оцінку відповідності та підтвердило дотримання встановлених критеріїв прозорості, надійності й фінансової стабільності. Перша заява на отримання авторизації АЕО надійшла до Держмитслужби України у 2020 році. Відтоді митниця спільно з бізнесом пройшли значний шлях розвитку цього інституту. У 2025 року оцінку відповідності успішно пройшли 33 нові підприємства, що дозволило збільшити загальну кількість АЕО до 110.

Сто десятим підприємством, що отримало статус АЕО, стало ТОВ «Вигідна покупка» (торгова мережа «Аврора»). У 2025 році компанія сплатила до державного бюджету понад 2,3 млрд гривень митних платежів і входить до топ 50 найбільших платників податків.

Розвиток інституту АЕО є важливим для євроінтеграції України у митній сфері.

Джерело: https://surl.lt/bsppbo

Черговий крок з цифровізації митного оформлення

З 25 грудня 2025 року Держмитслужба України в складі нової автоматизованої системи митного оформлення АСМО «Центр» запровадила новий модуль «Запити та рішення». Цей модуль дозволяє в процесі митного оформлення, у разі необхідності, залучати спеціалізовані підрозділи митниці для прийняття рішень щодо визначення митної вартості товарів, країни походження та класифікації згідно УКТ ЗЕД. Відтепер такі запити та рішення формуються та адмініструються в новій автоматизованій системі без зайвих ручних та паперових процедур.

Прийняті рішення (на цьому етапі лише щодо митної вартості) надсилаються декларанту в складі зворотного повідомлення на подану митну декларацію та у будь-який час доступні в Особистому кабінеті на порталі «Єдине вікно для міжнародної торгівлі».

До моменту винесення рішення оформлення митної декларації блокується (як в АСМО «Інспектор», так і в АСМО «Центр»), що забезпечує єдину логіку процесу та виключає паралельні бюрократичні дії. Також оптимізовано екранні форми запитів: вони стали компактнішими та, водночас, більш інформативними.

Запровадження модуля «Запити та рішення» скорочує час митного оформлення, оскільки усуває зайві бюрократичні переміщення та дублювання дій, а також робить процес більш прозорим як для учасників ЗЕД, так і для посадових осіб митниці.

Модуль є однією з ключових передумов повного переходу митного оформлення на АСМО «Центр», який планується здійснити найближчим часом.

Джерело: https://surl.lt/igoivn



“Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” є продовженням випусків Щомісячного моніторингу сприяння торгівлі в Україні, який готувався Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій з 2015 року в рамках проекту “Діалог зі сприяння торгівлі”, за фінансової підтримки Європейського Союзу та співфінансування Міжнародного фонду “Відродження”, а також проекту “Підтримка громадської Ініціативи “За чесну та прозору митницю”, який реалізовувався за підтримки Європейського союзу, Міжнародного фонду “Відродження” та ATLAS Network.

Запропонований інформаційний бюлетень є продовженням попередніх і публікується в рамках діяльності Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. Публікація складається з трьох частин (за наявності відповідних матеріалів):

- нормативно-правові акти, що набрали чинності
- проекти нормативно-правових актів
- новини

Ми розуміємо, що малому та середньому бізнесу не вистачає часу на проведення аналізу нового законодавства або можливих нормативних новацій. Також, значна кількість таких актів складна для розуміння пересічної людини. “Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” покликаний привернути увагу до цікавих подій, нововведень законодавства України або запланованих змін, що стосуються сфери спрощення процедур торгівлі, зокрема міжнародної торгівлі, митних та навколомитних питань, і можуть безпосередньо впливати на суб’єктів зовнішньоекономічної діяльності. Також у цих публікаціях ми будемо намагатися робити аналіз проектів нормативних актів із цієї тематики.

Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД) - міжнародно визнаний незалежний український аналітичний центр, заснований у 1999 році.

ІЕД займається аналізом проблем економічного розвитку, міжнародної торгівлі та ділового клімату (зокрема в секторі МСП), бере участь у розробці документів політики національного та регіонального рівня.

ІЕД регулярно випускає власний макроекономічний прогноз для України та бере участь у розробці консенсус-прогнозу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Команда соціологів ІЕД проводить регулярні опитування підприємств та експертів із метою оцінки ділового клімату та очікувань українського бізнесу. ІЕД успішно поєднує свою аналітичну діяльність з адвокацією змін та участю в громадському житті України. ІЕД співпрацює з центральними та місцевими органами влади, вітчизняними та закордонними аналітичними центрами, організаціями громадянського суспільства. Робота ІЕД фінансується за рахунок грантів, благодійних внесків та коштів технічної допомоги.

Застереження

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні підготовлений ІЕД і має виключно інформаційний характер. Хоча ми доклали щонайбільших зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-якої частини цієї публікації. У разі використання обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.

Матеріал відображає позицію авторів і не обов’язково збігається з позицією Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.